

Brocki, Zygmunt

"Universitas rediviva. W 30 rocznicę pierwszej powojennej inauguracji Uniwersytetu Jagiellońskiego 19 III 1945", Kraków 1975 : [recenzja]

Kwartalnik Historii Nauki i Techniki 21/3, 590

1976

Artykuł umieszczony jest w kolekcji cyfrowej Bazhum, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych tworzonej przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego.

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie ze środków specjalnych MNiSW dzięki Wydziałowi Historycznemu Uniwersytetu Warszawskiego.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

listy uczonego łużyckiego, członka PAU, Arnošta Muki (1854—1932) do Nitscha (11 listów z lat 1903—1918) i Nitscha do Muki (16 listów z lat 1903—1929).

Inny fragment epistolografii naukowej K. Nitscha stanowi jego korespondencja z uczonym ukraińskim, profesorem języków ruskich Uniwersytetu Jagiellońskiego, Janem Ziłyńskim (1879—1952). Jej część, 12 listów Nitscha z lat 1923—1931, wydał w omawianym tomie prof. M. Karaś (s. 127—139). W słowie wstępnym prof. Karaś zaznacza, że okres, z którego pochodzą opublikowane teraz listy Nitscha, jest okresem ważnym w historii polskiego językoznawstwa. Najogólniej rzecz ujmując w listach tych są informacje na temat: powstawania Studium Słowiańskiego Uniwersytetu Jagiellońskiego i powołaniu doń J. Ziłyńskiego (są tu też informacje o zabiegach o powołanie uniwersytetu ukraińskiego w Polsce), informacje o druku „Rocznika Sławistycznego” i „Języka Polskiego” oraz o staraniach K. Nitscha jako redaktora tych czasopism. Ponadto M. Karaś przedrukował (s. 138—139) statut Studium Słowiańskiego UJ, o którym wspomina Nitsch w korespondencji z Ziłyńskim. Prof. Karaś dodatek ten dał m.in. dlatego, że „statut ten jest już fragmentem historii nauki polskiej i poszukiwań organizacyjnych, jakich zresztą nie brak i w dobie współczesnej. Warto zatem przypomnieć zdarzenia sprzed 50 lat, zwłaszcza w dobie integracji nauk i powstawania zespołów zróżnicowanych. Dzieje Studium Słowiańskiego są tu szczególnie pouczające i znamienne” (s. 129).

Na końcu tomu zamieszczone są głosy w dyskusji nad referatami wygłoszonymi na sesji. Między innymi prof. Alfred Zaręba, w latach 1942—1945 student tajnych kompletów polonistycznych w Uniwersytecie Jagiellońskim, mówił o działalności Nitscha w tajnym nauczaniu w tym uniwersytecie (s. 141—144)², a prof. Stanisław Urbańczyk dał kilka wspomnień o postawie Nitscha wobec okupantów i o gehennie, jaką przeżył w obozie koncentracyjnym Sachsenhausen (s. 144—146)³.

Zygmunt Brocki
(Gdańsk)

Universitas rediviva. W 30 rocznicę pierwszej powojennej inauguracji Uniwersytetu Jagiellońskiego 19 III 1945. Kraków 1975, 100 s.

Uniwersytet Jagielloński. Biuletyn Informacyjny Rektora nr 29.

Zeszyt zawiera wybór 364 not informacyjnych i regestrów źródłowych obejmujących 348 dni historii Uniwersytetu Jagiellońskiego między 18 stycznia 1945 r. (dzień wyzwolenia Krakowa) a 31 grudnia 1945 r., stanowiących w sumie jeden z najbardziej ważkich i znaczących rozdziałów w 600-letniej historii Krakowskiej Wszechnicy — jak pisze redaktor zeszytu, Leszek Hajdukiewicz (s. 3).

Kronikę tę opracował zespół pracowników Archiwum Uniwersytetu Jagiellońskiego niemal wyłącznie na podstawie akt tego Archiwum, pomocniczo sięgając do nielicznych opracowań literaturowych; wyzyskał też przygotowane do druku w Archiwum UJ materiały do historii osobowych i materialnych strat Uniwersytetu w okresie okupacji.

Z. Br.

² Por. *Alma Mater w podziemiu. Kartki z dziejów tajnego nauczania w Uniwersytecie Jagiellońskim 1941—1945*. Pod red. Marii i Alfreda Zarębów. Kraków 1964. W druku jest podobna, lecz obszerniejsza książka: *Ne cedat Academia*, przygotowana i opracowana również przez M. i A. Zarębów.

³ Por. wspomnieniową książkę S. Urbańczyka *Uniwersytet za kolczastym drutem (Sachsenhausen-Dachau)* wyd. 2 Kraków 1969. Książkę tę zrecenzował w „Kwartalniku Historii Nauki i Techniki” (R. 15: 1970 s. 403—405) Z. Wójcik.